

ARESTUL PREVENTIV SUB ASPECTUL PROBLEMATICII APLICĂRII ÎN CADRUL PROCESULUI PENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

*Valeria RADUCAN,
Facultatea de Drept*

CZU: 343.12/.13(478):341.231.14   raducanvaleria111@gmail.com

Aplicarea arestării preventive constituie un subiect polemizat, pe marginea căruia persoanele inițiate în domeniu abordează diverse teorii, propuneri de perfecționare a legislației și metode de înlăturare a problemelor care de obicei apar în practică în contextul aplicării acesteia.

În Republica Moldova, există un spectru larg de probleme care se poziționează în jurul măsurii respective, CtEDO apreciind negativ modul de implementare a reglementărilor pertinente din Convenție, mai cu seamă art. 5 al Convenției, care nemijlocit își găsește reflecția particularizată și în cadrul normativ național.

Măsurile preventive, aduc atingere în mod prioritar, unui drept fundamental al persoanei, inerent ființei umane, de care aceasta nu poate fi privată arbitrar, și anume dreptul la libertate.

CEDO, consacră un articol separat pentru sublinierea importanței acestui drept al persoanei, stabilind, în mod exhaustiv, acele cazuri care sunt de natură să justifice necesitatea privării de libertate a persoanei, pentru a-i conferi caracterul legal al excepției de la regula generală.

În toate cazurile, organele abilitate sunt obligate potrivit prevederilor legale, transpuse în legislația națională, să aprecieze necesitatea reală de aplicare a unei asemenea măsuri, ținând cont și de proporționalitatea acesteia în funcție de mai multe criterii, a căror proveniență poate fi de ordin obiectiv sau subiectiv, în funcție de circumstanțe.

Un alt aspect extrem de important, relaționat de aplicarea arestului în cadrul procesului penal, se materializează prin ceea ce aplicarea arestului ca măsură preventivă, se va aplica doar în situația în care potrivit circumstanțelor concrete ale cauzei, nici o altă măsură reglementată de CPP, nu este de natură să asigure desfășurarea activității de urmărire penală în condiții care ar garanta îndeplinirea sarcinilor justiției de către organele competente.

Una dintre problemele cu care procesul penal al Republicii Moldova s-a confruntat de-a lungul anilor, prin prisma aplicării măsurii preventive sub forma arestului, a fost generată de încălcarea exigenței cerute de lege conform căreia, aplicarea arestului trebuie să fie determinată de existența unei bănuieli rezonabile care trebuie să fie apreciată de către procuror și instanța de judecată, în funcție de fiecare caz, potrivit substratului factologic, care se reflectă prin necesitatea vitală de prezentare a probelor ce fundamentează bănuiala rezonabilă în acest sens. Acest aspect al problematicii este dovedit de practica judiciară bogată a CtEDO în care a fost vizată Republica Moldova, aceasta fiind condamnată în repetate rânduri pentru încălcarea art. 5 al Convenției, prin aplicarea defectuoasă a legii de procedură în vederea privării de libertate a persoanelor prin arestarea acestora. (de exemplu cauza Baraboi și Gabura v. Republica Moldova)

Pe lângă problemele legate de motivarea necorespunzătoare a demersurilor de aplicare a arestului preventiv, care este o consecință nemijlocită a lipsei temeiurilor aplicării unei asemenea măsuri, o altă iregularitate se caracterizează prin numărul excesiv al demersurilor de aplicare a arestului, fapt care derogă de la regula aplicării arestului preventiv prin metoda excluderii oportunității unei oricărei alte măsuri preventive prevăzute expres de către CPP al RM.

Amploarea aplicării abuzive a arestării preventive este în continuă creștere, în special, din cauza practicilor repetitive în instanțele judecătorești și în timpul urmăririi penale, incompatibile cu Convenția și jurisprudența CtEDO.

Deși legislația procesual penală conține suficiente reglementări care cuprind esența și condițiile de aplicare a măsurilor preventive a căror respectare se impune cu strictețe de către organele ce au competențe în sfera respectivă, problemele care apar în practică în legătură cu aplicarea, în special a arestului preventiv, continuă să apară, chiar dacă de-a lungul anilor legislația a suferit modificări în sens pozitiv, menite să înlăture deficiențele care, în repetate rânduri, au afectat în mod direct legalitatea procesului penal.

Astfel, deși din punct de vedere teoretic, există compatibilitatea dintre dreptul la libertate și siguranță consacrat de art.5 al CEDO, și prevederile ce reglementează modalitatea de operare cu măsura preventivă sub forma arestului preventiv, problemele ce apar în practică, așa cum

s-a dovedit de-a lungul timpului, sunt generate de atitudinea subiecților procesuali care implicați în aplicarea arestului vizavi de aceste reglementări. În acest sens, pentru eradicarea fenomenului aplicării arestării abuzive de către organele competente și în lipsa justificării bănuielii rezonabile, se propune elaborarea unui sistem eficient, fortificat de asigurare a unor activități menite să asigure instruirea continuă a procurorilor pentru întărirea competențelor vizavi de aspectele practice ale aplicării arestului preventiv precum și familiarizarea mai profundă cu prevederile CEDO și modul lor de abordarea în practică.

Referințe bibliografice:

- *Cărți și publicații monografice:*
  1. Birsan, C. Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole. Vol I. Drepturi și libertăți, - București, 2005.
- *Hotărâri:*
  1. Hotărârea Coteț contra Republicii Moldova <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22cotet%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-187201%22%5D%7D>
  2. Hotărârea Secieru contra Republicii Moldova
  3. Hotărârea Petrenco și alții contra Republicii Moldova <http://agent.gov.md/wp-content/uploads/2021/12/PETRENCO-s.a-v.-MDA-traducere-RO.pdf> (accesat 10 februarie 2022)
  4. Hotărârea Baraboi și Gabura contra Republicii Moldova <http://agent.gov.md/baraboi-si-gabura-v-republica-moldova/>
- *Site-uri:*
  1. Raportul anual al Curții Europene a Drepturilor Omului din 2021 (p. 187, p. 189) https://www.echr.coe.int/Documents/Annual_report_2021_ENG.pdf?fbclid=IwAR3eq2iNzCbOah4HkMIud1F1BokaXZhFO0hAityNWBrzLBLARQiBOzrWboc (accesat 23 februarie 2022)
  2. RAPORT ASUPRA CERCETĂRII PRIVIND APLICAREA ARESTĂRII PREVENTIVE ÎN REPUBLICA MOLDOVA elaborat de Erik Svanidze, în baza contribuțiilor individuale și a datelor colectate de Lilian Apostol, Vasile Cantarji, Ion Chirtoacă,

Radu-Florin, Geamănu Ion Graur, Dumitru Obadă, Sergiu Ursu
(https://crjm.org/wp-content/uploads/2020/03/Raport-cercetare-arestare-preventiva-Ro-final.pdf.pdf?fbclid=IwAR015rahTgGNJ-HvQ5X95UdrEK98ffwV4XpiLjil8bq2Unj24CbHQLZa_D0)

3. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_ROM.pdf

Recomandat
Tatiana VIZDOAGĂ, dr., conf. univ.